

**Ime i prezime: Željka Ratković, mag.mus. i mag.educ.philol.croat.,
mentor**

Matična ustanova: OŠ NOVI MAROF

Mjesto: Zagorska 23, Novi Marof

Školska godina: 2024./2025.

**PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA
GLAZBENE KULTURE U 6. RAZREDU**

Datum: 15. listopada 2024.

Nastavni predmet: Glazbena kultura

Razred: 6. c

Nastavno područje: Upoznavanje glazbe slušanjem

Nastavna cjelina: Glazbala

Nastavna tema unutar nastavne cjeline: Glazbala s tipkama

Nastavna jedinica: Glazbala s tipkama – klavir, čembalo, orgulje, harmonika, čelesta

Cilj obrade nastavne jedinice: Naučiti razlikovati klavir, čembalo, orgulje, harmoniku i čelestu prema zvuku i izgledu te razvijati osjećaj za slušno opažanje.

Ishodi: Učenik:

OŠ GK A.6.1. – poznaje određeni broj skladbi.

OŠ GK A.6.2. – uspoređuje i razlikuje glazbala s tipkama zvukom i izgledom, razlikuje instrumentalne sastave i orkestre te opaža i određuje izvedbenu ulogu glazbala.

OŠ GK A.6.3. – razlikuje vokalnu, instrumentalnu i vokalnoinstrumentalnu glazbu te različite temeljem slušanja glazbe izvodačke sastave.

OŠ GK C.6.1. – razlikuje, opisuje i uspoređuje obilježja različitih vrsta glazbe temeljem slušanja

Povezivanje ishoda ostalih predmetnih područja i međupredmetnih tema
Učenik:

GOO A.3.1. – Promišlja o razvoju ljudskih prava.

GOO A.3.3. – Promiče ljudska prava.

OSR A.3.1. – Razvija pozitivnu sliku o sebi.

OSR B.3.1. – Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

OSR B.3.2. – Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

OSR C.3.2. – Prepoznaje važnost odgovornosti pojedinca u društvu.

OSR B.3.4. – Suradnički uči i radi u timu.

UKU A.3.4. – Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

UKU B.2.4. – Samovrednuje proces učenja i svoje rezultate na poticaj učitelja, ali i samostalno te procjenjuje ostvareni napredak.

UKU C.3.4. – Upravlja ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja kako ga ne bi ometale u učenju

UKU D.3.2. – Ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Tip sata: Obrada novog gradiva

Artikulacija nastavne jedinice

<i>Etape nastavnog sata i kratak sadržaj</i>		<i>Nastavni oblici</i>	<i>Metode poučavanja</i>	<i>Principi učenja</i>	<i>Nastavna sredstva i pomagala</i>
Uvodni dio (učitelj): Pozdravljam učenike, dijelim im uručke i najavljujem im slušanje prve skladbe uz zadatke za slušanje.	Uvodni dio (učenici): Slušaju skladbu, dopunjuju izvođače u tablicu. Iznose dojmove o odslušanom.	heuristički razgovor individualni rad	razgovor metoda upućivanja auditivna metoda	Princip obrade novog gradiva.	živa riječ, uručak, olovke, računalo, LCD projektor
Središnji dio (učitelj): Učenicima najavljujem slušanje druge skladbe. Potičem razgovor o izvođačima i navodim učenike na zaključak kakvu sve klavir može imati ulogu. Pokazujem im pianino, otvaram ga, pritisnem pedal, odsviram melodiju,	Središnji dio (učenici): Učenici ponovno aktivno slušaju drugu skladbu. Obraćaju pozornost na izvođače, tempo, dinamiku, ulogu glazbala. Učenici dolaze oko pianina, te zajedno sa mnom sudjeluju u	individualni rad rad u skupini	metoda upućivanja auditivna metoda vizualno-auditivno opažanje metoda demonstracije	Princip obrade novog gradiva.	živa riječ računalo, projektor instrument, živa riječ

akorde. Učenicima prikazujem osnovne značajke o klaviru koje oni zapisuju u svoje tablice. Prikazujem im koncertni klavir.	otkrivanju zvuka, ulozi pedala. Učenici zapisuju bilješke u svoje tablice.	individualni rad	metoda zapisivanja vizualna metoda, metoda pokazivanja	uručak, olovke, slikokaz (ppt prezentacija) slika (plakat), magneti za učvršćivanje
Najavljujem slušanje treće skladbe.	Učenici slušaju, pokušaju prepoznati instrument, i posebno obratiti pažnju na dinamiku.	individualni rad	auditivna metoda	računalo, projektor, slikokaz
S učenicima vodim razgovor o odslušanom primjeru, o njihovom doživljaju dinamike.	Učenici iznose svoje doživljaje o skladbi.	heuristički razgovor	metoda razgovora	živa riječ
Najavljujem slušanje još jedne skladbe u kojoj će se pojaviti čembalo i skrećem učenicima pažnju na to da će se pojaviti još neka glazbala pa neka ih pokušaju prepoznati. Nakon razgovora,	Učenici uz slušanje bilježe izvođače u svoje tablice. Učenici prepisuju sa slikoniza bilješke vezane uz	individualni rad	metoda upućivanja auditivna metoda metoda zapisivanja vizualna	živa riječ računalo, projektor, slikokaz, uručak, olovke

prikazujem osnovne značajke o čembalu. Prikazujem sliku čembala.	čembalo.		metoda		slika (plakat)
Najavljujem slušanje skladbe koja će nam predstaviti još jedno glazbalo s tipkama (orgulje). Učenicima zadajem zadatak da obrate pažnju na to kakve sve tonove čuju (visoke, duboke).	Učenici slušaju, određuju izvođače i boju tonova koje čuju.		metoda upućivanja auditivna metoda		živa riječ računalo, projektor, slikokaz (ppt prezentacija)
Nakon razgovora prikazujem im osnovne značajke i sliku orgulja.	Učenici zapisuju u svoje tablice.		metoda zapisivanja		uručak, olovke
Najavljujem slušanje nove skladbe (primjer za harmoniku). Zadajem zadatak učenicima da obrate pažnju koji se instrument ističe na početku skladbe,	Učenici slušaju skladbu, odgovaraju na pitanja, diskutiramo o ulozi instrumenata u skladbi.		vizualna metoda		slika (plakat)
			metoda upućivanja		živa riječ
			auditivna metoda		računalo, projektor
		diskusija	metoda razgovora		živa riječ
	Učenici zapisuju bilješke u svoje tablice.		vizualna metoda, metoda zapisivanja		slika (plakat) uručak, olovke,

pojavljaju li se još koji instrumenti. Prikazujem bilješke i sliku orgulja. Najavljujem slušanje posljednje skladbe danas i jednog vrlo zanimljivog instrumenta koji se često koristi u glazbenim temama crtića i filmova. Učenicima zadajem zadatak da razmisle na što ih podsjeća zvuk ovog instrumenta te imaju li ideju kako nastaje zvuk na njemu. Prikazujem sliku čeleste.	Učenici slušaju skladbu i iznose svoje dojmove i ideje, zapisuju osnovne značajke čeleste.	individualni rad	metoda upućivanja, auditivna metoda metoda upućivanja vizualna metoda, metoda zapisivanja		slikokaz živa riječ, računalo, projektor, slikokaz živa riječ, računalo, projektor, slikokaz slika, slikokaz, uručak, olovke
Završni dio (učitelj): Učenicima objašnjavam pravila kviza kroz koji ćemo ponoviti, utvrditi i zaključiti ono o čemu	Završni dio (učenici): Učenici aktivno sudjeluju u ponavljanju i igri kviza .	rad u skupini	metoda upućivanja, tumačenja, metoda razgovora	Princip utvrđivanja obrađenog gradiva.	živa riječ, plakat, kartice za kviz

smo danas govorili, odnosno, što smo danas sve slušali.					
---	--	--	--	--	--

Razrada nastavnoga sata po etapama

Uvodni dio:

Na početku sata pozdravljam učenike. Podijelim im uručke na kojima se nalazi tablica koja je djelomično ispunjena. Objasnim im da će oni uz slušanje skladbi pokušati ispuniti tabelu u kojoj se traže izvođači skladbe. Najavljujem im slušanje prve skladbe. Zamolim ih da se udobno smjeste te da za vrijeme slušanja skladbe obrate pozornost na tempo, dinamiku i naravno, izvođače. Otvaram slikokaz (ppt prezentaciju) i puštam prvu skladbu:

1. Richard Clayderman (č. Klajdermen): Ballade pour Adeline

Nakon slušanja potičem učenike na iznošenje dojмова o skladbi te razgovaramo o izvođaču. Pročitam učenicima naziv skladbe i skladatelja te im najavim slušanjem skladbe broj dva.

Središnji dio:

Prije samog slušanja skladbe učenicima postavljam zadatke: odrediti izvođače i pokušati zaključiti u kakvom su oni odnosu – tko započinje skladbu, tko preuzima vodeću ulogu, te im govorim da nećemo slušati skladbu u cijelosti već samo jedan dio. Puštam skladbu broj dva.

2. Petar Iljič Čajkovski: Koncert za klavir i orkestar u b-molu, I. stavak: Allegro non troppo e molto maestoso

Slijedi razgovor o odslušanoj skladbi, o izvođačima (klavir i orkestar), o ulozi klavira u ovoj skladbi – dolazimo do zaključka da klavir nije isključivo solističko glazbalo.

Pitam učenike jesu li primijetili kakav je bio melodijski opseg klavira u odslušanim skladbama, kako bi opisali zvuk? Nakon njihovih odgovora i zaključaka, pozivam učenike da se okupe oko pianina, otvaram ga, pogledamo kako izgleda, učenici opisuju ono što vide, pritisne pedal – učenici opažaju promjene i iznose doživljaje, odsviram melodiju, akorde. Učenicima tumačim da je pianino „mali klavir“ (tal. piano=klavir, pianino, deminutiv=mali klavir). Učenici se vraćaju na svoja mjesta. Pokazujem im sliku koncertnog klavira koju pomoću magneta pričvrstim za ploču, a na prezentaciji im prikazujem nekoliko natuknica koje će oni zapisati u svoje tablice u rubriku pored odslušanih skladbi. Spominjem im i najznačajnije skladatelje koji su skladali za glasovir te da je glasovir posebno bio važan u razdoblju romantizma kada ga je u to doba imala gotovo svaka građanska kuća (GOO).

Najavljujem slušanje novog glazbenog broja. Zadatak za učenike je da pokušaju prepoznati o kojem je instrumentu riječ te da posebno obrate pažnju kakva će biti dinamika. Slušamo glazbeni primjer za čembalo:

3. Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u C-duru BWV 846 (samo preludij)

Razgovaramo o doživljaju djela, o dinamici. Najavljujem još jedan glazbeni primjer. Zadatak: pokušati prepoznati ostale instrumente koji se pojavljuju, u kakvom su oni odnosu.

4. Scott Joplin (č. Džoplin): The Ragtime Dance

Razgovaramo o izvedbi skladbe. Dolazimo do zaključka da čembalo može biti solistički i komorni instrument. Učenicima govorim da je čembalo preteča glasovira i pokazujem im sliku čembala. Prikazujem pomoću slikoniza (prikaz ppt prezentacije) plan ploče za čembalo, a učenici zapisuju u tablice.

Nakon čembalo stigli smo i to glazbala koje je najveće glazbalo s tipkama. Poslušat ćemo kako ono zvuči, a učenici će pokušati zamijetiti kakva je boja tona koju čuju, kakvim tonovima počinje skladba. Primjer za orgulje:

5. Johann Sebastian Bach: Fuga i toccata u d-molu, BWV 565, Toccata

Učenici iznose svoja zapažanja. Pitam ih što misle, zašto orgulje nazivamo „kraljicom glazbala“? Razgovaram s učenicima o nastanku zvuka – „duhački instrument“, mijeh za zrak. Prikazujem sliku orgulja, a učenici zapisuju plan ploče. Budući da smo rekli da orgulje prema načinu dobivanja tona spadaju u duhački, puhački instrument, još jedan instrument s tipkama proizvodi ton uz pomoć zraka. Pokušajte ga prepoznati.

Slušamo primjer za harmoniku:

6. Richard Galliano: Mr. Clifton

Razgovor: Jeste li ikada susreli ovaj instrument? Gdje? Kada? S učenicima razgovaram o harmonici, o njezinim tipkama, registrima, mijehu, o tome da harmonika u novije vrijeme nije samo instrument zabavne i narodne glazbe – postoji studij harmonike u Puli. Pokazujem ih sliku harmonike, a oni bilježe osnovne podatke u svoje tablice.

Ostaje nam još jedan glazbeni primjer koji ćemo danas poslušati. Poslušajmo zajedno skladbu, a vi pokušajte zaključiti uz što biste povezali zvuk ovog instrumenta? Na što vas podsjeća?

7. Petar Iljič Čajkovski: Ples šećerne vile

Razgovaramo o skladbi, o tome da zvuk podsjeća na glazbu iz crtića. Učenicima govorim da se radi o čelesti, instrumentu s tipkama koji ima metalne pločice po kojima pritiskom na tipku udara batić. Pokazujem im sliku i zapisuju u tablicu značajke čeleste.

Završni dio:

Evo, mi smo danas upoznali pet instrumenata s tipkama. Postoje još i električni i elektronički instrumenti s tipkama poput električnih glasovira, digitalnih glasovira, sintesajzera, elektroničkih orgulja. Da ponovimo što smo sve to danas otkrili o

glazbalima s tipkama. Odigrat ćemo kviz. Netko od vas do koga ja dođem izvući će karticu i odabrati kolegicu ili kolegu iz razreda koji će pokušati točno odgovoriti na opis pojma koji će mu biti pročitao s kartice. Učenik/ica koji čita jedini zna (vidi) odgovor na opis pojma.

Nakon ponavljanja kroz kviz, zahvaljujem se učenicima na suradnji i pozdravljam ih.

Plan ploče: Plan ploče predviđen je tako da učenici jedan dio imaju napisan na uručku, a drugi dio upisuju sami sa slikokaza. Ono što nije navedeno na uručku u tabeli *Bilješke*, učenicima će biti projicirano slikokazom. Plan ploče vidi u: Prilozi – slikokaz, uručci za učenike.

Načini vrjednovanja učeničkih postignuća:

Živom riječju i razgovorom izreći pohvalu učeniku za postignute rezultate. Pohvaliti zapažanja učenika.

Vršnjačko samovrednovanje.

Postupci motivacije učenika:

Razgovorom i pitanjima motivirati učenike za aktivno slušanje glazbe. Uručima i zadatcima olakšati učenicima praćenje skladbe. Kroz igru ponoviti usvojenost nastavnog sadržaja.

Prilozi

Uručak za učenike
Slikokaz (ppt prezentacija), slikoniz
Kartice za ponavljanje (kviz znanja)

REDNIBROJ	SKLADBA	IZVOĐAČI	BILJEŠKE
1.	Richard Clayderman (č. Klajdermen): Ballade pour Adeline		- - - - - -
2.	Petar Iljič Čajkovski: Koncert za klavir i orkestar u b-molu, I. stavak: Allegro non troppo e molto maestoso		- -
3.	Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u C-duru BWV 846 (samo preludij)		- - - -
4.	Scott Joplin (č. Džoplin): The Ragtime Dance		
5.	Johann Sebastian Bach: Toccata i fuga u d-molu, BWV 565: Toccata		- - - - -
6.	Richard Galliano: Mr. Clifton		- - -
7.	Petar Iljič Čajkovski: Ples šećerne vile		- - -

Richard Clayderman (č. Klajdermen):
Ballade pour Adeline

GLAZBALA S TIPKAMA

Petar Iljič Čajkovski:
Koncert za klavir i orkestar u b-molu,
I. stavak: Allegro non troppo molto maestoso

GLASOVIR ILI KLAVIR

- solističko, komorno glazbalo
- veliki opseg i velike mogućnosti
- melodijski instrument, instrument za pratnju
- među najpopularnijim glazbalima
- upotrebljava se u različitim vrstama glazbe (jazz, ozbiljna, popularna)
- PIANINO (PIANINO) – mali klavir s okomito postavljenim žicama, koristi se u kućnom muziciranju

- osoba koja svira glasovir naziva se **pijanist**
- značajniji skladatelji: Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Petar Iljič Čajkovski, Joseph Haydn

Johann Sebastian Bach:
Preludij i fuga u
C-duru BWV 846 (samo preludij)

Scott Joplin (č. Džoplin):
The Ragtime Dance

ČEMBALO

- preteča klavira
- trzalačko glazbalo s tipkama
- solističko glazbalo, komorno glazbalo
- omiljeno glazbalo u razdoblju baroka (Johann Sebastian Bach)

Johann Sebastian Bach:
Toccata i fuga
u d-molu, BWV 565: Toccata

ORGULJE

- „kraljica glazbala”
- solističko glazbalo, rjeđe prateće
- velike mogućnosti promjene boje tona (registri, manuali, pedali)
- velik broj cijevi – do 17 000
- elektroničke orgulje su imitacija prirodnih orgulja uz pomoć elektronike

Richard Galliano:
Mr. Clifton

Harmonika

- uglavnom glazbalo zabavne i narodne glazbe
- u novije se vrijeme doživljava i glazbalom „ozbiljne” glazbe
- bandoneon:
četverokutna harmonika
s većim brojem glasova
(130 tonova)

Petar Iljič Čajkovski:
Ples šećerne vile

ČELESTA

- orkestralno glazbalo
- izgledom slična pijaninu
- zvuk proizvode male metalne pločice koje imaju nježan, „nebeski” (*coelum*, lat = nebo) zvuk

HVALA vam na pažnji!

Glazbalo koje zbog raskošnog izgleda i zvuka nazivaju „kraljicom glazbala“. Jedino glazbalo na kojem se svira rukama i nogama istovremeno.

ODGOVOR: **ORGULJE**

Glazbala na kojima se pritiskom na tipku pokreće mehanizam koji potiče tijelo – izvor zvuka – na tigranje. Izvor zvuka može biti žica, zrak ili metalna pločica.

ODGOVOR: **GLAZBALA S TIPKAMA**

Osoba koja svira glasovir.

ODGOVOR: **PIJANIST**

Glazbalo koje je preteča klavira.

ODGOVOR: **ČEMBALO**

Instrument popularan u Argentini za izvedbu tango glazbe.

ODGOVOR: **HARMONIKA**

Najpoznatiji barokni skladatelj koji je skladao za čembalo.

ODGOVOR: **JOHANN SEBASTIAN BACH**

Ima 88 crno-bijelih tipaka.

ODGOVOR: **KLAVIR/GLASOVIR**

Izvor zvuka su metalne pločice, a skladatelji su se koristili tim instrumentom za opis likova iz bajki.

ODGOVOR: **ČELESTA**

Glazbala koja se prema izvoru zvuka svrstavaju u puhaća glazbala.

ODGOVOR: **ORGULJE I HARMONIKA**

Instrument s okomito postavljenim žicama. Koristi se za kućno muziciranje.

ODGOVOR: **PIJANINO**

-

-

-

-

-

-

-

-

Literatura

- Izvori znanja za učitelja/nastavnika (stručno-znanstvena, pedagoška, psihološka, didaktička, metodička publikacija):
- Vizek – Vidović, Vlasta i suradnici: *Psihologija obrazovanja*, IEP Vern, Zagreb 2003.
- Rojko, Pavel: *Metodika nastave glazbe*, Osijek, 1996.
- Rojko, Pavel: *Metodika glazbene nastave*, praksa I. dio, Zagreb 2004.
- Rojko, Pavel: *Metodika glazbene nastave*, praksa II. Dio, Zagreb 2005.
- Gašpardi, A., Lazarić, T., Raguž N., Štefanac Z.: *Svijet glazbe 6*, udžbenik za glazbenu kulturu u šestom razredu osnovne škole, Alfa, Zagreb 2014.
- Dvořák V., Jeličić Špoljar, M., Kirchmayer Bilić, E.: *Allegro u glazbenom svijetu*, udžbenik glazbene kulture u šestom razredu osnovne škole, Školska knjiga, Zagreb 2013.
- Ružica Ambruš-Kiš, Nikolina Matoš, Tomislav Seletković, Snježana Stojaković, Zrinka Šimunović: *Glazbeni krug*, udžbenik glazbene kulture za šesti razred osnovne škole, Profil, Zagreb 2020.
- Enciklopedija klasične glazbe i glazbala: *Od orgulja do gitare*, Znanje d.d., Zagreb 2007.
- Izvori znanja za učenika:
- Glazbeni krug 6
- Internet, Youtube